

Den styrkede pædagogiske læreplan for Stenurten 2021

Dette er Stenurtens pædagogiske læreplan.

Den styrkede læreplan vil være tilgængelig for alle interesserede via Stenurtens hjemmeside. Hvis man er bekendt med læreplaner, vil man kunne se nogle forskelle i forhold til tidligere læreplaner. Der er kommet nye punkter med, mens andre er røget ud. Den styrkede læreplan er først og fremmest tænkt som et arbejdsredskab til det pædagogiske personale. En rettesnor og et refleksionsværktøj til det daglige arbejde med børnene. Derfor er der f.eks. ikke en længere beskrivelse af huset, personalesammensætning og børnegruppen. Dette er oplysninger, det pædagogiske personale kender, (hvis man er interesseret i disse oplysninger, findes de på hjemmesiden: stenurten-frederiksberg.dk).

Læreplanen består af 3 dele:

- Coronatiden
- Det fælles pædagogiske grundlag
- De 6 læreplanstemaer

Vores pædagogiske grundlag og vores holdninger er i udgangspunkt ens, uanset om det handler om vuggestuen eller børnehaven, men der er naturligvis forskel på, hvordan vi i praksis arbejder.

Den styrkede pædagogiske læreplan vil løbende blive justeret og evalueret i forhold til husets behov.

Enkelte emner er endnu ikke færdigarbejdet.

Coronatiden

Det sidste års tid har vi oplevet forskellige faser af Coronatiden.

Total nedlukning, gradvis genåbning med begrænset åbningstid og små børnegrupper. Næsten normal hverdag dog med forskellige restriktioner og i januar 2021 adskilte børnegrupper.

Igennem det hele forsøger vi at opretholde en hverdag så tæt på det normale som muligt. Det er vigtigt for os, at både børn og forældre oplever tryghed, stabilitet og kontinuitet.

Vi balancerer ofte på en tynd grænse mellem Coronaforskrifter og pædagogiske hensyn til det enkelte barn. Vi sætter altid barnets trivsel først.

Der er mange ting, som ikke er, som de var for et år siden. Fødselsdage, indkøring, leg på tværs af stuerne, turdag og spisesituationen. Alt skal nytænkes, så det dels overholder regler/anbefalinger og dels kan forsvares pædagogisk og menneskeligt.

Som personale må vi ikke være sammen på tværs af grupperne. Vi savner vores kolleger. Ikke kun til personalemøder men også i hverdagen. Vi bruger ofte pauserne til at drøfte forskellige pædagogiske emner, og ofte er det til stor gavn at kunne diskutere på tværs af vuggestue og børnehave.

Før Coronatiden har børnene i børnehaven leget sammen på tværs af stuerne. Stærke venskaber er opstået, og hvordan fastholder man dem, når man er fysisk adskilt?

Børnene har selv fundet på små ting, som er med til at fastholde venskaber. F.eks. har vi set børn fra stue 1 stå i døren til fællesrummet og heppe på stue 2 børns akrobatiknumre. Vi ser også børn, der råber tillykke ned ad gangen. Og vi ser børn lege sammen hver for sig på legepladsen adskilt af et hegn.

Netop i leg på tværs af stuerne har vi af og til måttet lade det pædagogiske hensyn komme før anbefalinger. Et enkelt barn fra hver stue har fået lov til at lege sammen i fællesrummet eller på legepladsen.

Indkøring i både vuggestue og børnehave har vi måttet omtænke, for hvordan sikrer man en tryk indkøring af et nyt barn, når forældrene ikke må opholde sig på stuen? Også her har det pædagogiske hensyn til barnet første prioritet. Forældre har iført mundbind fået lov til at være med inde på stuen. Vi mener, dette er med til at sikre en god og tryk start for både barnet og forældre.

De adskilte børnegrupper er ikke kun negativt. I børnehaven oplever vi at have mere tid til børnene, fordi hver dag ikke skal koordineres med andre stuer. Vi oplever mere tid til fordybelse og mere overskud til kreativitet, tumlelege og nærvær. Dette er helt sikkert noget, vi skal tage med til tiden efter Corona.

Det fælles pædagogiske grundlag

Stenurtens værdier, udviklings- og læringssyn

I Stenurten vægter vi at have en løbende faglig drøftelse om kvaliteten af det daglige samvær med børnene, omsorgsmæssigt såvel som pædagogisk.

Stenurten har som overordnet værdi at se det enkelte barn og dets behov. Vi har i alle situationer en anerkendende tilgang til barnets handlinger og udsagn. Det er op til de voksne at forstå barnets handlinger som en form for kommunikation. Barnets handlinger er et sprog, der fortæller noget om, hvordan barnet oplever og forstår verden. Børn er optaget af at finde ud af livet. De går op i noget, og der er noget, der er vigtigere for dem end andet. Der ligger intentioner og motiver bag barnets adfærd. I Stenurten mener vi, at dette fokus beriger både børnenes og de voksnes hverdagsliv.

Vi bestræber os på at give hvert enkelt barn de bedst mulige udviklingsvilkår. Samtidig sørger vi for, at børnene oplever fællesskab, kammeratskab og samvær samt lærer om de glæder, besværligheder og betingelser, der hører til et godt fællesskab.

Ved at tage udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe, de fysiske rammer, nærmiljøet, personaleressourcerne og økonomien, er det vores mål i samarbejde med forældrene at gøre hverdagen så god som muligt for det enkelte barn.

Børnesyn

Vi mener, at børn skal have lov til at være sig selv, have lov til at være forskellige og have forskellige behov. Derfor respekterer vi det individuelle og lader forskelligheden udfolde sig.

Dannelse og børneperspektiv

Stenurtens dannelsessyn har rødder i den danske kultur og historie.

Dannelse er et stort og vidtfavnende begreb, som foregår i mange situationer i løbet af dagen både bevidst og ubevidst som f.eks.:

- Hvordan er de fælles sociale regler, når man kører i bus eller er på biblioteket?
- Vi øver os i at bruge kniv og gaffel.
- Vi snakker om, hvorfor vi holder jul, grundlovsdag, pinse osv.
- Vi synger både børnesange og højskolesange.
- Vi læser H. C. Andersen, om nordiske guder og bibelhistorier.

- Vi snakker om det, vi ser i nærmiljøet: bygninger, mindesmærker, statuer osv.
- Dialog og demokrati bruger vi som et vigtigt omdrejningspunkt.
- Medbestemmelse for egen situation.
- Vi snakker om livets skyggesider, når det er relevant. F.eks. hvorfor er der nogle mennesker, der er hjemløse.
- Vi italesætter sociale spilleregler. At man f.eks. viser hensyn til andre, siger tak for mad osv.
- Vi viser børnene, hvordan man kan bruge IT til viden søgning.

Alle disse ting (og meget mere) sker på det enkelte barns niveau og på et sprog, som barnet forstår. Verden skal forklares i et perspektiv og med den erfaring og forståelse barnet har.

Leg og læring

Vi ser Stenurten som "Barndommens gade" fuld af leg og læring for børnene, som befinder sig i et trygt og rart miljø omgivet af nærværende, omsorgsfulde og engagerede voksne. Vi arbejder med en balance mellem voksenstyrede aktiviteter og fri leg. Den frie leg er en vigtig aktivitet til udvikling af personlige og sociale kompetencer. Her udvikler børn bl.a. opfindsomhed, initiativ, ansvarlighed, engagement, forhandlingsteknik og afprøvning af sociale færdigheder og grænser. Den formelle læring indarbejdes i voksenplanlagte aktiviteter med et specifikt læringsmål.

Børnefællesskaber

At "høre til" og følelsen af sammenhold og samhørighed er værdifuldt og vigtigt for mennesker. I Stenurten arbejder vi på at skabe et fundament for disse ting. Det enkelte barn skal med hele sin personlighed have en følelse af at være en del af Stenurtens fællesskab, have venner og kunne deltage i det daglige liv.

Personalet observerer forskellige legesituationer, støtter, guider og hjælper, så alle børn opnår et legefællesskab samtidig med, at det enkelte barns ønske om at lege selv lejlighedsvis respekteres. Personalet hjælper med at finde nye fællesskaber, sætter f.eks. børn sammen på tværs af stuerne og ser muligheder, som barnet ikke ser.

Pædagogiske læringsmiljøer

Børnegruppen er ikke en "fast masse". Den udvikles og forandres i takt med, at nye børn kommer til, børnene bliver ældre, får nye interesser osv. Dette stiller naturligvis krav om, at det pædagogiske læringsmiljø ikke er fastlåst. Det kræver, at personalet skal være omstillingsparat, og det fysiske læringsmiljø skal kunne ændres, så det passer til det aktuelle behov.

Samarbejde med forældre om børns læring

At de voksne (forældre og personale) kan udveksle stort og småt er af stor betydning. Derfor vægter vi den daglige samtale med forældrene højt.

Vi ønsker et samarbejde, som bygger på gensidig respekt og med udgangspunkt i at skabe de bedste rammer for det enkelte barns trivsel og udvikling.

I dagligdagen har alle stuer en dagbog, hvor vi skriver, hvad vi har lavet i løbet af dagen. Dette har ikke kun til formål at informere forældrene, men er også tænkt som et værktøj til forældrene til samtale og snak med barnet. Måske giver det også anledning til at arbejde/lege med et tilsvarende emne derhjemme og på den måde skabe en sammenhæng mellem hjem og institution.

Børn i udsatte positioner

Vores oplevelse af børn i udsatte positioner er børn (eller familier) i krise. Det kan være en her og nu krise som f.eks. sygdom, skilsmisse, nye familiekonstellationer og ikke mindst dødsfald. Disse begivenheder kan være svære for barnet at forstå og håndtere.

Samarbejdet mellem forældre og personale er yderst vigtigt. Den åbne og respektfulde dialog er nødvendig for at hjælpe barnet videre

Desuden har vi et godt samarbejde med kommunens PPR, som vi bruger dels til generel sparring men også til konkrete udfordringer f.eks. børn med følelsesmæssige eller sproglige udfordringer.

Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

I det sidste år af børnenes tid i børnehaven holder vi storgruppe 1 gang om ugen. Vores mål for storgruppetiden er at gøre børnene så livsduelige og skoleparate som muligt.

Vores motto i storgruppen er: "Hvis man gør tingene, så godt man kan, kan man ikke gøre det bedre"! "Det gælder ikke om at være hurtigst men at gøre sig umage".

Vores fokus i storgruppen ligger på det enkelte barns personlige og sociale kompetencer. Vi vurderer jævnligt, hvordan vi bedst hjælper børnene til at blive skoleparate. Dette afstemmes i forhold til den aktuelle børnegruppe. Hvad der virkede sidste år, virker ikke nødvendigvis i år.

Overvejelser vi kan gøre os:

- Samarbejde med vores naboinstitution Elverhøj. Kunne det være gavnligt for børnene at kende andre børn fra deres kommende skole?
- Bruge lokalmiljøet mere.
- Er der "skolemetoder" vi kan bruge?
- Hvordan kan vi samarbejde med flere skoler evt. også privatskoler?

Inddragelse af lokalsamfundet

I Stenurten benytter vi os af de muligheder, der er i lokalområdet som f.eks.:

- Bibliotek både til lån af bøger og teaterforestillinger, når de tilbydes.
- Gåture ved søerne, i byens parker og naturområder.
- Gåture i byen hvor vi taler om det, vi ser (bygninger, mennesker, statuer m.m.), og hvem bor hvor?
- Benytte legepladser.
- Bruge kommunens naturvejlederes tilbud.
- Handle lokalt med børnene.
- Besøge museer.

Vores brug af lokalmiljøet er pt. begrænset pga. Coronatiden.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Overgang fra vuggestue til børnehave

Vuggestuepersonalet opfordrer de kommende børnehaveforældre til at besøge deres fremtidige børnehavestue og aftale den kommende indkøring af deres barn med børnehavepersonalet. Det aftales, hvilken dato barnet begynder, hvor længe det skal være i børnehaven det første stykke tid, og forældrene orienterer personalet om barnets sove- og spisevaner og andre forhold, der måtte skulle tages særligt hensyn til.

Personalet på den nye stue i børnehaven opfordres til at have et særligt øje/snak med barnet, når de er i vuggestuen.

Ca. 14 dage før begyndelsesdato i børnehaven vil en voksen fra vuggestuen besøge den nye stue sammen med barnet. Efter behov gentages besøget. Herefter vil barnet uden vuggestuevoksen besøge sin kommende stue om formiddagen.

2-3 dage før begyndelsesdato spiser barnet frokost på sin nye stue. Undervejs bliver barnet gjort bekendt med sin nye garderobeplads og sin private skuffe i købmandsdisken og bliver i det små introduceret for stuens rutiner, hvilket børnehavebørnene er mægtig gode til at hjælpe til med. I børnehaven har vi ikke en bestemt "indkører". Alle stuens voksne hjælpes ad, så indkøringen af barnet bliver så nænsom og skånsom som muligt.

De nye forældre får udleveret en folder med beskrivelse af praktiske forhold på stuen. Hvor lægges skiftetøj? Hvor er varmeskabet? Hvor skrives beskeder? MMM.

I samarbejde med forældrene bestræber vi os på at give barnet en rigtig god overgang fra vuggestue til børnehave.

Velkommen til børnehaven!

Refleksioner, overvejelser og spørgsmål vi kan diskutere:

- Kan stuerne indrettes anderledes, så der f.eks. kan dannes små rum i rummet til mindre grupper leg?
- I Coronatiden har vi haft færre stykker legetøj fremme. Kan det være gavnligt at fortsætte med det? Evt. udskifte legetøjet jævnlige. En periode med lego, en periode med biler, en periode med tegne/malegrej. Evt. bruge legetøjet som et pædagogisk redskab?
- Er udsmykningen på vægge og andre steder gavnligt for læringsmiljøet? Siger det børnene noget, får børnene noget ud af det, eller er det bare blevet en vane, at det hænger der? Er det stimulerende for børnene?
- Hvordan udnytter vi fællesrummet i børnehaven bedre? Kan vi optimere det, så det ikke bare er et løbe rundt rum. Kan det bruges som grupperum? Sanserum? Kreaturum?
- Hvordan inddrager vi legepladsen?

De 6 læreplanstemaer

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

Alsidig personlig udvikling

Eksempel fra børnehaven

Det er formiddag i børnehaven, og vi samles. Til at starte med synger vi en navnesang, hvor hvert barn har mulighed for at sige, "her er jeg", når vi kommer til dem i rundkredsen. Vi støtter dem selvfølgelig, hvis de ikke selv tør sige noget ved at hjælpe dem verbalt og anerkendende. Her understøtter vi barnets mod til at stå frem alene.

Retningsgivende refleksion

Her understøtter vi barnets mod til at stå frem og give sin mening til kende. De træner at vente på tur og får en fornemmelse af at være en del af et fællesskab.

Eksempel fra vuggestuen

Morgensamling: Vi sidder 12 børn og 3 voksne. Vi synger en for barnet kendt velkomstsang. Hvert barn bliver nævnt ved navns nævnelse. De voksne styrer sangen og rækkefølgen og giver det enkelte barn eller en af de andre mulighed for at sige sit/dets navn.

Retningsgivende refleksion

Her ser vi en daglig rutine, hvor vores mål er at give hver enkelt barn en følelse af at være en del af et større fællesskab og bevidsthed om sig selv og andre og turde være på, blive set og være i fokus, give plads og kunne vente.

Social udvikling

Eksempel fra børnehaven

Retningsgivende refleksion

Eksempel fra vuggestuen

Vi har gruppedage, hvor vi deler børn på tværs af stuerne og har aldersopdelt dem. 2 drenge fra hver sin stue har "fået øje" på hinanden og er i gang med en god leg, hvor de giver plads til hinanden. Den ene dreng kommer tit "til kort", da han ofte søger op mod de ældre børn på sin egen stue. Her i mellemgruppen finder han sammen med en anden dreng på samme niveau, hvilket giver ham en god oplevelse og styrker hans selvværd.

Retningsgivende refleksion

Her har vi et eksempel på, hvordan aldersopdelte grupper i vuggestuen kan være med til at understøtte og udvikle børns sociale læring. På sigt har vi stadig fokus på de muligheder, der bliver skabt for sociale relationer ved at åbne op for de andre stuer, og lade børnene mødes i andre grupper.

Kommunikation og sprog

Eksempel fra børnehaven

Det er middagstid i børnehaven, og vi skal til at spise. Vi skal have rugbrød og hvert enkelt barn skal vælge, hvad der skal på brødet. Vi viser og fortæller, hvad der er af muligheder, og barnet skal derfra vælge og sige, hvad det gerne vil have. Vi gentager deres ønske. Her træner vi barnets udtale og ordforråd. Ud over det er spisesituationen et godt kommunikationsforum, hvor dialogen udvikles.

Retningsgivende refleksion

Her ser vi gennem en daglig rutine, hvordan vi forsøger at understøtte barnets ordforråd og begrebsverden via madrelaterede ord. F.eks. snakker vi om, hvor mælken kommer fra, og det kan afstedkomme en lang snak om madens oprindelse.

Eksempel fra vuggestuen

Hver dag i spisesituationen sidder de store fra hver stue (2-2,10 år) sammen ude i vores fællesrum. Før vi spiser gennemgår vi, hvad der er på fadet – her nævnes råvarerne og form og farve i samtale med børnene – hvad ser vi? Børnene opfordres til at fortælle, hvad de har lyst til at spise (fra fadet) altså sætte ord på. Når det ikke er Coronatid, er børnene med til at dække bord. De henter glas, bestik, tallerkener etc.

Retningsgivende refleksion

Ved at vi sidder i små faste grupper, er der tid og rum til at udtrykke sig og til at øve sig i at give plads og lytte.

Krop, sanser og bevægelse

Eksempel fra børnehaven

Vi er på tur rundt om søerne. Undervejs går vi baglæns, løber hurtigt, hopper på et ben, går med museskridt, ruller ned ad skrænter. Vi står helt stille med lukkede øjne og gætter på, hvilke fugle og andre lyde vi kan høre.

Retningsgivende refleksion

Denne "gå-metode" giver dels børnene mulighed for i leg at bruge kroppen, og dels giver den de voksne mulighed for at kigge nærmere på det enkelte barns motorik. Vi ser efter, om barnet deltager, og om barnet kan bruge kroppen alderssvarende. Vi hjælper børn, der har udfordringer, og samtidig kommer børnene med opmuntrende tilråb til hinanden. Det giver børnene lyst til at prøve.

Eksempel fra vuggestuen

I middagspausen i fællesrummet har de yngste børn en stund for sig selv, når de ældre børn sover til middag. Her bliver der plads til at bruge sin krop på forskellig vis. Der bliver hentet legetøj og redskaber frem. Ting som udfordrer deres fysiske formåen eller udfordrer dem. Det være sanglege, som bestemmes af en voksen, det kan være vores tunnel, som de øver sig i at kravle igennem, eller det kan være sofaen, som de kan kravle op og ned ad.

Retningsgivende refleksion

Her er der plads og ro til, at de mindste udforsker og udfordres fysisk i trygge rammer. Alle børn oplever på forskellig vis at blive udfordret i løbet af dagen.

Natur, udeliv og science

Eksempel fra børnehaven

Det er efter middag, og vi er på legepladsen. Her undersøger vi dyrelivet på legepladsen ved at samle dyr ind og placere dem i insekthoteller, faunabokse og ormegårde. Her kan vi så nærmere studere forskellighederne ved dyrene og stimulere børnenes nysgerrighed og opfordre til respekt for naturen.

Retningsgivende refleksioner

Her får børnene en oplevelse af, hvordan man kan være nysgerrig og opsøgende på at få mere viden. Her både via faunabokse m.v. lokalt på legepladsen samt via bøger og digitale hjælpemidler.

Eksempel fra vuggestuen

Vi er så heldige at have en legeplads, hvor vi kan følge årstidernes skiften på tæt hold. Vi har forskellige træer, krydderurtebed, små ujævne bakker og en indrammet jordbunke, hvor der kan graves efter snegle, regnorme, biller mv.

Retningsgivende refleksioner

Her lærer vi børnene at passe på naturen. Vi følger børnenes nysgerrighed og sætter ord på og undersøger det, de er optagede af.

Kultur, æstetik og fællesskab

Eksempel fra børnehaven

Som forsøg har vi på stue 1 sat en masse genbrugsmaterialer frem; ispinde, toiletruller, naturting, karton osv. Alt er frit tilgængeligt (dog skal man bede om sakse). De første dage så vi børnene producere en masse uden egentligt mål. Det handlede mest om at bruge materialer. Efter et par dage kom der mere ro på, og børnene begyndte at formulere ønsker. "Jeg vil gerne bygge en rumraket". Vi forsøger at lade børnene bruge fantasien og selv komme med løsninger og stiller hjælpespørgsmål. "Hvad skal du bruge for at lave det"? eller "hvordan tror du sådan en ser ud"? Vi hjælper, støtter og vejleder, men lader børnene selv finde løsninger. Ofte ser vi børnene arbejde sammen i mindre grupper.

Retningsgivende refleksion

Vi ser, at børnenes skaberlyst, fantasi og motoriske færdigheder udvikler sig. De prøver kræfter med forskellige materialer og lærer også om forskellige emner. Vi taler om kunst, kultur og meget andet. Samtidig producerer børnene kunst til stuen og til at tage med hjem. De oplever nogle gange nye fællesskaber i den kreative proces. Nye legerelationer opstår, og samtidig får de en større bevidsthed omkring at passe på hinandens ting.